

Enabel, Hoogstraat 147, 1000 Brussel

9u00 – 13u30

Dinsdag
11 februari 2025

Het Evalueren van Wereldburgerschapseducatie

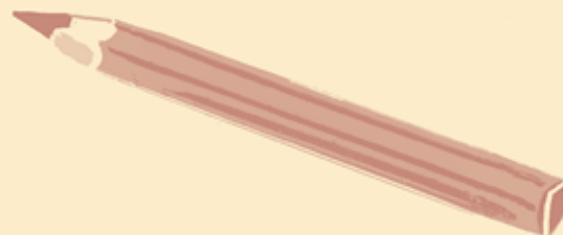
BeGlobal

Samen

Lerend Netwerk voor
Wereldburgerschapseducatie
in de Lerarenopleidingen

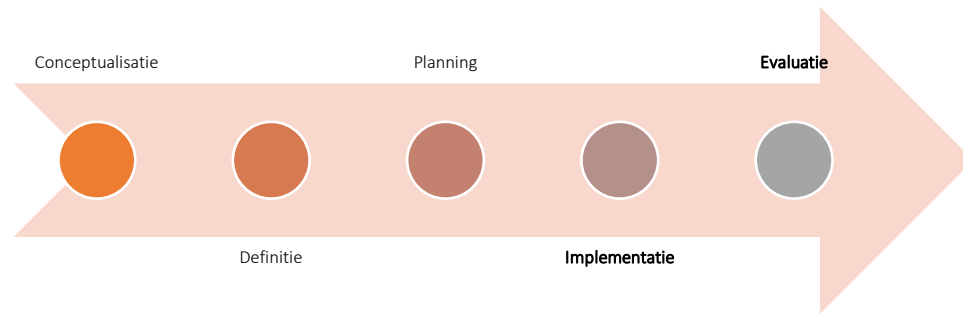
WBE

Enabel

Pilootproject van BeGlobal

Project doelstellingen

- Het verkennen van het hoger onderwijslandschap en specifiek, de lerarenopleiding en de huidige positie van WBE daarin
- Perspectief verbreden en (diepgaand) inzicht krijgen in de (ervaringen), verwachtingen, noden en behoeften van actoren in het veld
- De positie van BeGlobal bepalen binnen het hoger onderwijs en de lerarenopleidingen

Het lerend netwerk: Samen WBE

Doelstellingen activiteit

- Netwerking d.m.v. uitwisseling en leermomenten tussen verschillende WBE-actoren faciliteren
- Inzicht verkrijgen in aanpak en werking van WBE-actoren in lerarenopleidingen
- Inspiratiemomenten en -materiaal aanbieden

Het evalueren van wereldburgerschapseducatie

- Waarom evalueren
- Wat evalueren
- Hoe evalueren

Agenda van de dag:

- 9u40-10u40: Inspiratiemoment door **Eef Thoen**
- 10u40-11u00: Pauze
- 11u00-13u30: Deep dive sessie mede begeleid door **Sven Retoré** van Visuality en met input van Ama Amitai en Niels Van Hoof

Eef Thoen

Evaluatie WBE

Belgisch ontwikkelingsagentschap

enabel.be

Evaluatie WBE

Eef.thoen@arteveldehs.be

Eef Thoen – VRIJPLAATS Arteveldehogeschool

outdoor learning.

stem.

duurzaamheid.

cultuureducatie.

vrp

Jonge makers: leeromgevingen die inzetten op transformatief leren

Onderzoeksprogramma

We staan voor grote uitdagingen die vragen om een nieuwe aanpak (bv. klimaatverandering, migratie, ...), en het onderwijs speelt hierin een cruciale rol. Het gaat niet meer alleen om wat je leert, maar ook om hoe je leert. Daarom moeten we het onderwijs transformeren tot een plek waar we de ‘changemakers’ van morgen opleiden, mensen die echt een verschil kunnen maken in een wereld die snelle veranderingen ondergaat. Deze nieuwe benadering, bekend als ‘transformatief leren’, legt de nadruk op het ontwikkelen van 21ste-eeuwse vaardigheden en vraagt om een andere manier van onderwijzen. Het is een oproep voor een frisse kijk op hoe we leren en onderwijzen organiseren, zodat we beter voorbereid zijn op de uitdagingen van de toekomst.

	competenties EDO	didactiek/ aanpak	eigenaar/ reflectie evaluatie
Waarover gaat het?			
Doen we dit al?			
En nu?			

vrpl.

brave
burgers

Wat verwachten we eigenlijk van een wereldburger? Rechten en plichten, of eerder moreel engagement en participatie? Hoe verhoudt de rol van educatie zich tot maatschappelijke normen en waarden? Wat betekent dit volgens de paradox voor de niet-ingeburgerde burger?^[1] En hoe vinden we een balans tussen "brave" burgers die kennis en vaardigheden verwerven, en "stoute" burgers die kritisch durven zijn. Beide zijn nodig, hoewel de ruimte voor dat laatste krimpt.

stoute
burgers

rechten
en
plichten

kritisch

kennis en
vaardigheden

rol/
verantwoor-
delijkheid
onderwijs?

moreel
engagement
en
participatie

vrp

Motivatatie & participatie

Besef dat onrechtvaardigheid deel uitmaakt van de eigen leefwereld en dat je er iets kan aan doen.

- aansluiting vinden bij een klimaatsuitdaging gekoppeld aan de eigen leefwereld
- vanuit eigen motivatie een klimaatsuitdaging onderzoeken
- constructief aan de slag gaan met klimaatsuitdagingen.
- samenwerkingsverbanden aangaan omtrent een klimaatsuitdaging.
- participeren in gezamenlijke acties en handelingen m.b.t. klimaatsuitdagingen (en elkaar op deze manier te motiveren, ondersteunen, ...)

Identiteit, normen en waarden

- *Inzicht in de eigen gewoonten, waarden en die van anderen.*
- *Inzicht in de gevolgen/implicaties van de eigen acties op anderen, hier en elders, nu en later.*

Denkvaardigheden

• Systeembedenken

onderscheiden leerlingen in het omgaan met complexe relaties binnen een groter systeem.

• Filosoferen

inzicht krijgen in je denken en oefenen van vaardigheden om te redeneren.

• Informatievaardigheden

verschillende bronnen kritisch vergelijken, data gebruiken om teksten die klimaatverandering, je helpt omkijken te analyseren en aan te leggen.

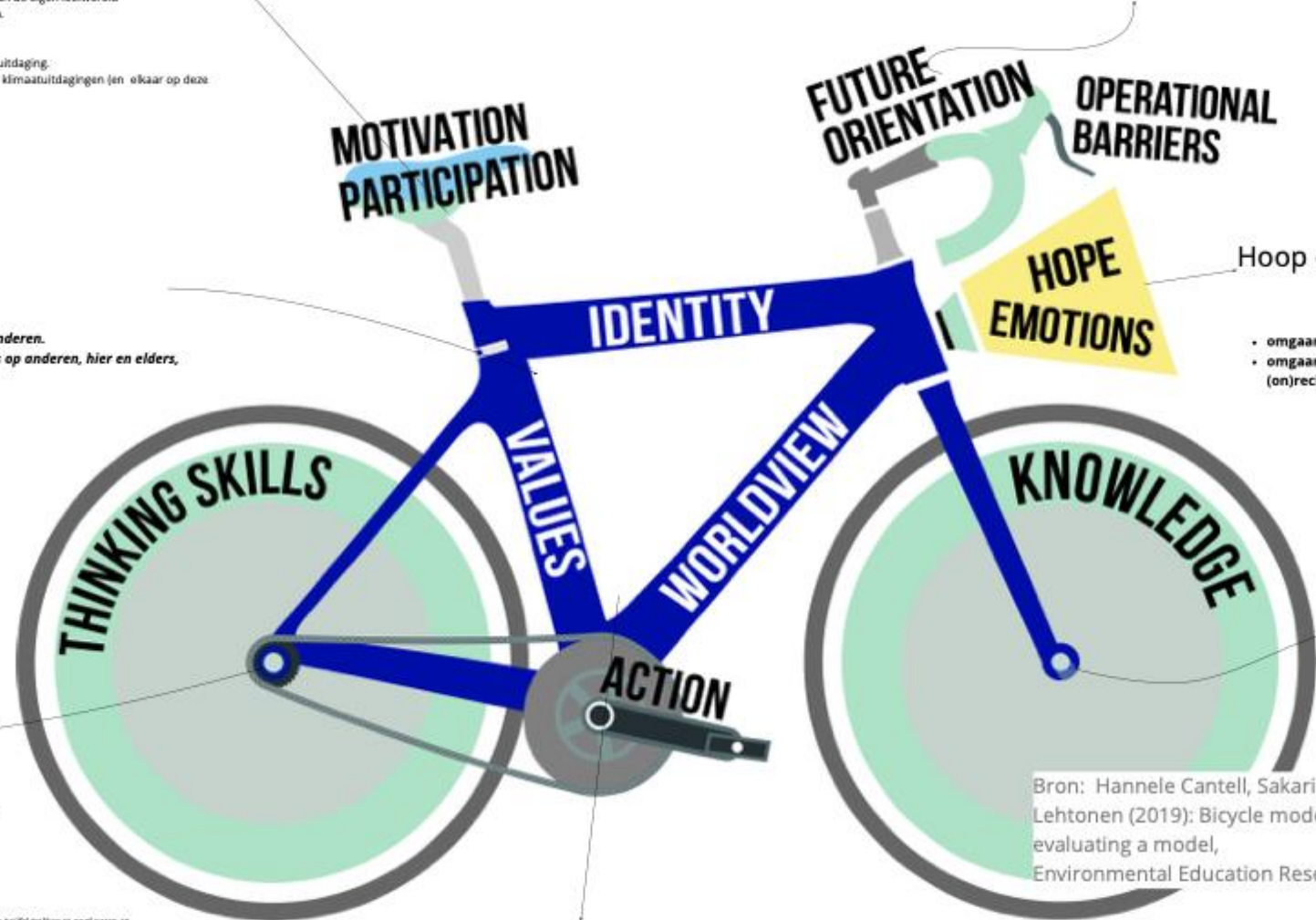
• Creatief & toekomstdenken

alternatieve toekomstscenario's ontwerpen en scenario's bedenken, zelf handelingen bedenken die bijdragen aan het oplossen van klimaatverandering

Toekomstgerichtheid

- *Toekomst(en) verbeelden die (anders, meer rechtvaardig en duurzamer) omgaat met de onrechtvaardigheid..*
- *Een besluit nemen en een toekomstige richting bepalen, ook wanneer de toekomst/uitkomst nog onzeker is.*
- *handelen naar een toekomstbeeld die omgaat met onrechtvaardigheid.*

vrpl.

Bron: Hannele Cantell, Sakari Tolppanen, Essi Aarnio-Linnanvuori & Anna Lehtonen (2019): Bicycle model on climate change education: presenting and evaluating a model, Environmental Education Research, DOI: 10.1080/13504622.2019.1570487

Actie: collectief en individueel

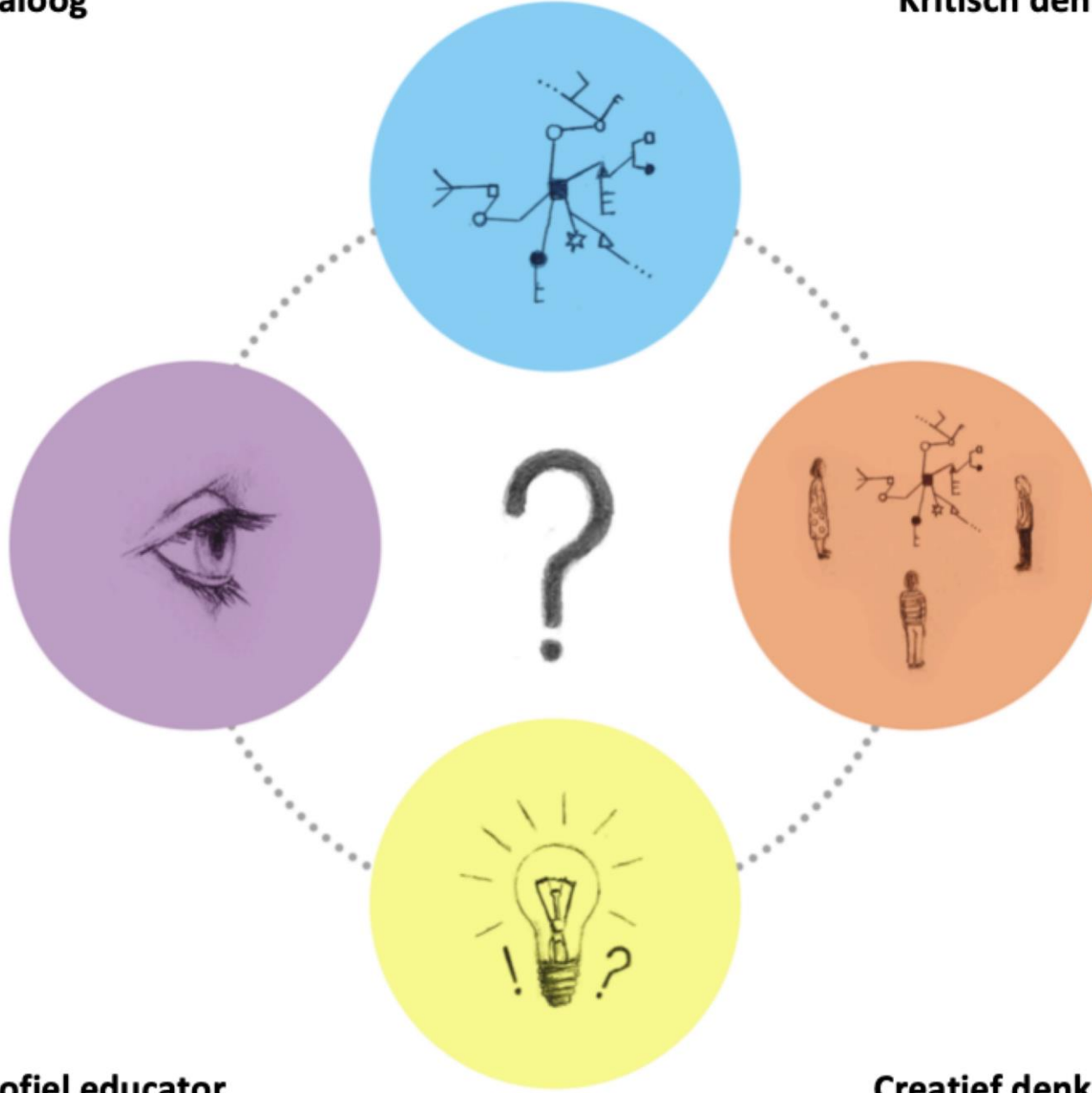
- kennis, wil & motivatie om actie te ondernemen (aansluitend bij de eigen leefwereld)
- acties vormgeven en uitvoeren (planning & teamwerk)

- enkel uitleggen wat het complexe probleem is
- geen aansluiting maken met de leefwereld van de jongeren (ver van hun bed en abstract)
- uitleggen wat het probleem is zonder alternatieven te onderzoeken of in te gaan hoe hiermee om te gaan

	competenties EDO	didactiek/ aanpak	eigenaar/ reflectie evaluatie
Waarover gaat het?			
Doen we dit al?			
En nu?			

Dialogoog

Kritisch denken

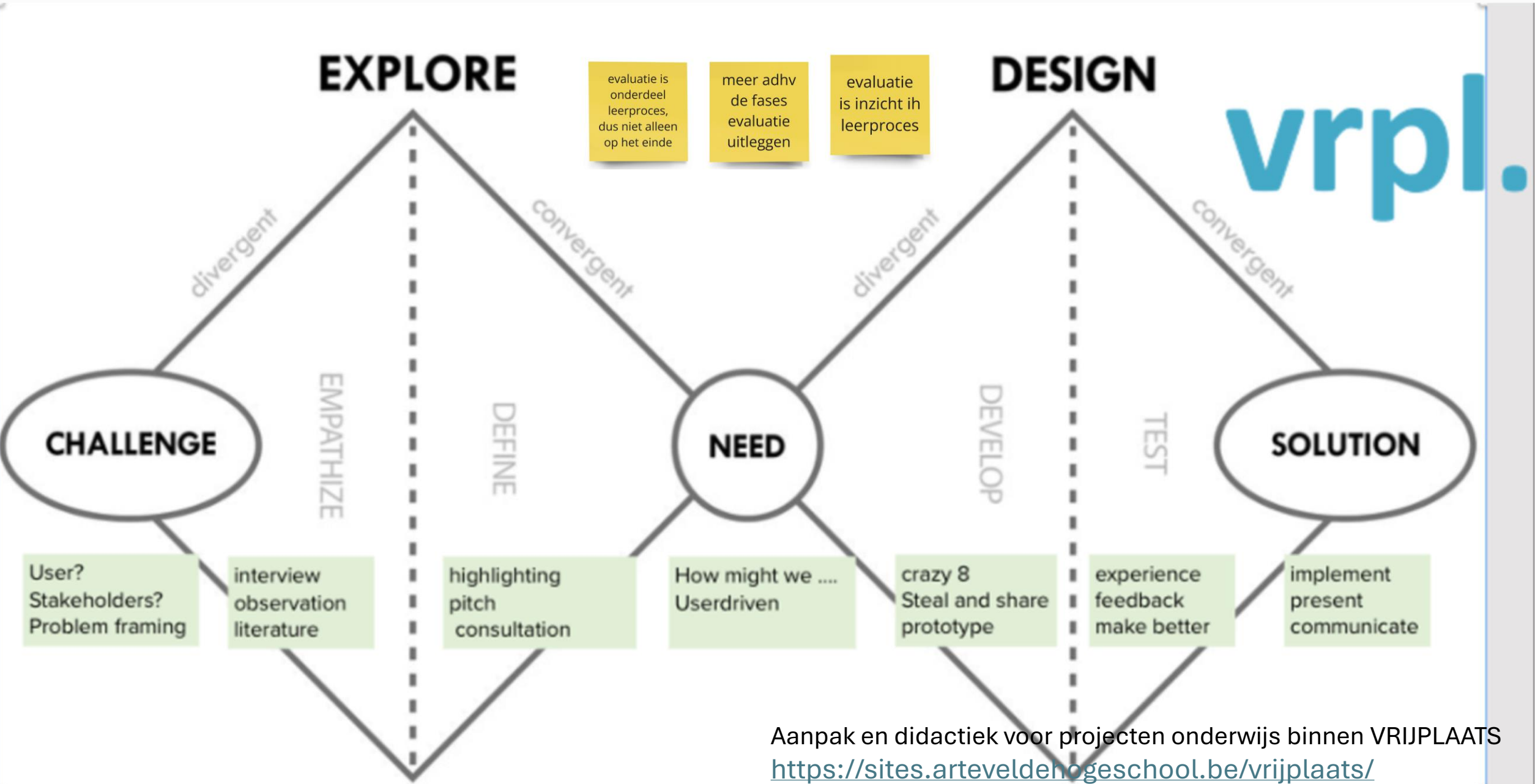

Profiel educator

Creatief denken

vrpl.

DESIGN THINKING: ONDERZOEKEND EN ONTWERPEND LEREN

Wie ben ik als leekracht

Wat doe ik als leekracht

Ik kan voelen
zich niet
comfortabel in
het omgaan
met waarden

voorbeeldje
aluminumfolie

meedoen
moeilijk

	competenties EDO	didactiek/ aanpak	eigenaar/ reflectie evaluatie
Waarover gaat het?			
Doen we dit al?			
En nu?			

vrpl.

LEREN VOOR DUURZAAMHEID

De student is eigenaar van het leren

Werken aan duurzaamheidscompetenties betekent vaardigheden oefenen. Evaluatie van de competenties is geen gemakkelijke opdracht. Er is namelijk geen 'juist resultaat' dat je eenvoudig kan quoteren. Het leren zit eerder in het **reflecteren over** het leerproces. Vanuit die reflectie kan je het leerproces dan weer bijsturen.

Assessment maakt integraal deel uit van het instructieproces waarbij studenten nauw betrokken zijn in het **aan- en bijsturen van hun eigen leerproces**.

Het is bovendien een manier om **deep level learning** bij de leerlingen te bereiken door de actieve rol die ze opnemen. Feedback krijgt een centrale rol toegekend binnen assessment. Meer bepaald genereren **feedback op procesniveau** (strategieën die leerlingen hanteren) en **feedback op zelfregulatie niveau** (feedback op monitoren, sturen, reguleren van het werk) meer leereffecten.

'Als leraar sta je ook model voor zelfsturend leren zonder over te nemen: je toont hoe je zelf leerdoelen formuleert in plaats van de leerdoelen als such te formuleren, je toont hoe jij een analyse maakt van een opdracht, zonder de analyse te maken en de leerlingen passieve toehoorders te laten zijn. Als leraar stel je reflectieve vragen. Zo kan je allerlei vragen stellen zodat de 'leerder' wel tot dat leerdoel komt. Daarbij is er niet één juiste aanpak, maar zijn er verschillende mogelijk.' <https://www.klascement.net/artikels/106442/zelfsturend-leren-dit-wil-je-weten-als-leraar/?previous#preview>

De student is eigenaar van de reflecties:

- begrijpen waartoe ze kunnen leren en leerdoelen bepalen
- het leerproces verhouden t.o.v. de competenties en deze evalueren
- strategieën selecteren om hun leerproces aan te passen

vrpb.

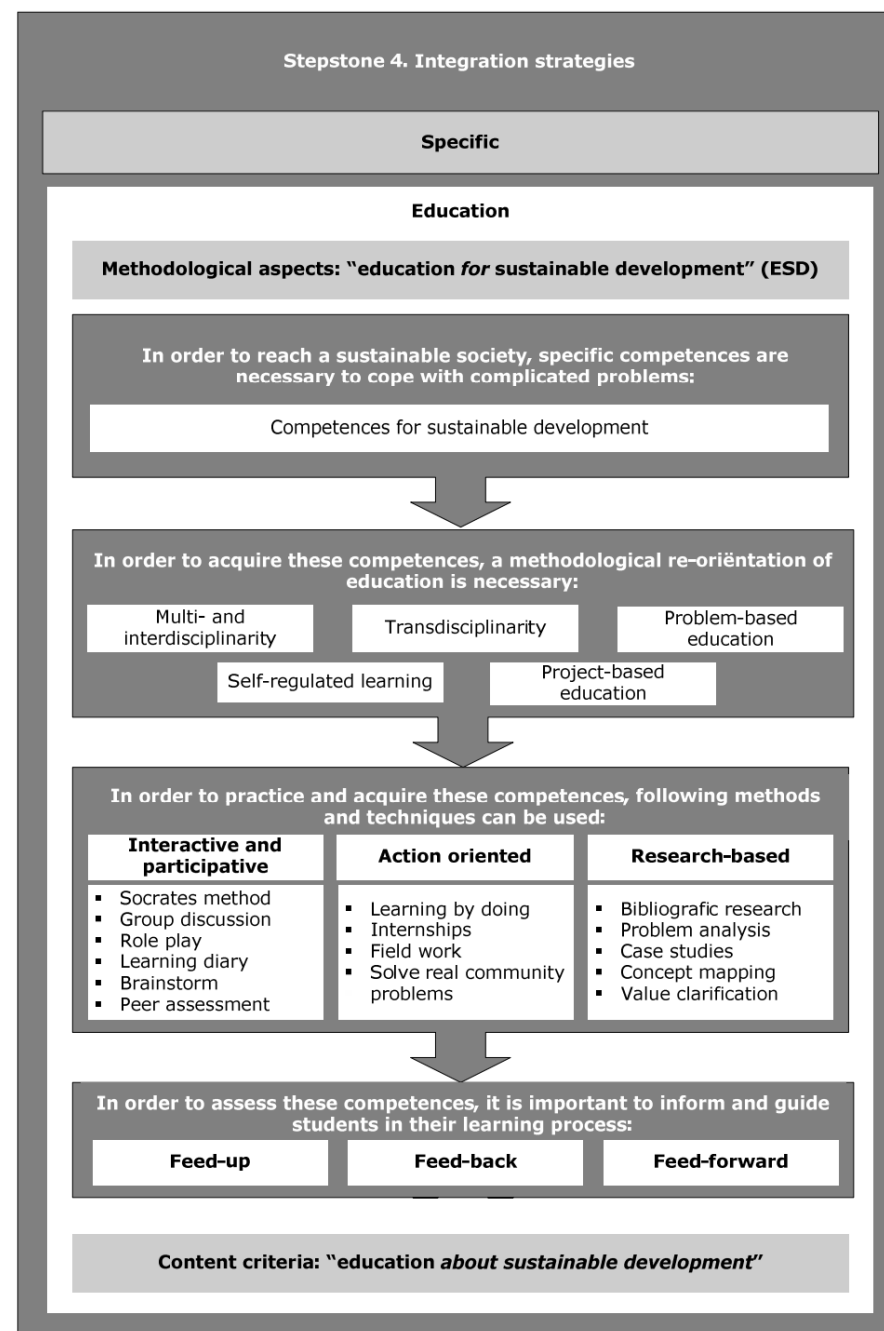

Figure 3. Implementation strategies for sustainable higher education
(Lambrechts *et al.*, 2009)

EVALUATIE COMPETENTIES DUURZAAMHEIDSEDUCTIE

VOOR

JOUW BEGINSITUATIE

Kijk naar de woorden in de gekleurde cirkels. Geef in je eigen woorden weer wat je hier onder verstaat?

Geef een voorbeeld van hoe je dit nu reeds toepast in je eigen leefwereld?

Kijk naar onderstaande tabel. Zie je jezelf als beginner of ben je eerder een expert? Kleur per onderdeel wat je denkt dat je nu reeds kan toepassen.

	Afwezig	Beginner	Voldoende	Gevorderd
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.

VOORUITBIK

- Wat dien je te leren om gevorderd te worden?
- Hoe zou je dit het beste kunnen leren?
- Waar heb je ondersteuning bij nodig?
- Wat doe je liever zelfstandig?

TIJDENS

REFLECTIE TUSSEN SOEP EN PATATTEN

- feed up:**
- Omschrijf in eigen woorden wat de bedoeling is van duurzaamheidseducatie.
 - Vertrek vanuit een competentie waar je duidelijk hebt aan gewerkt.
 - Betrek hierbij de woorden die rond de kernwoorden in de cirkels staan.
 - Leg een link met een volgende competenties en herhaal het proces.

- Omschrijf hoe je deze hebt toegepast in het voorbije leerproces:**
- Leg uit hoe de componenten in jouw proces een invloed hebben op elkaar. Je mag dus een doorlopende tekst schrijven. Noteer telkens tussen haakjes wanneer je een link ziet met één of meerdere componenten. Leg zo linken met alle componenten (ook al zie je geen verbanden, vermeld dan 'afwezig'). Gebruik hiervoor de rubric.

- feedback:**
- Kijk nu naar de aan- of afwezigheid van de componenten in je leerproces en link ze aan het leerniveau van de rubric.
- Wat ging goed/minder goed?
 - Wat heb je hieruit geleerd?
 - Duid in kleur de relevante zinnen aan.
 - Wat kan je hieruit concluderen?

- feed forward:**
- Wat neem je mee voor volgende uitdaging?
 - Welke verbeterpunten kan je formuleren?
 - Hoe wil je hier de volgende keer mee omgaan?

NA

HOE JE BEN JE GEGROEID?

Neem al je reflecties erbij en kijk welke stappen je hebt genomen en hoe je bent gegroeid in deze competenties. Toon telkens aan met concrete voorbeelden en reflecties. Bereid dit voor in een presentatie voor de jury.

- Hoe is je groeiproces verlopen?
- Wat en hoe heb je geleerd?
- In welke mate beheers je deze doelen en waar zijn er nog groeimarges?
- Wat vind je nog moeilijk?
- Waar ben je al sterk in?
- Welke acties wil je nog nemen om hier verder expert in te worden?
- Dit zou me verder helpen:

Kleur per onderdeel van de gekleurde cirkels welk leren het best aansluit bij je huidige leren nu.

	Afwezig	Beginner	Voldoende	Gevorderd
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.
	De duurzaamheidsbegrippen worden niet behandeld of worden niet in de context van de leerstof behandeld.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.	De duurzaamheidsbegrippen worden behandeld, maar de betekenis wordt niet duidelijk gemaakt.

Waarom wordt er beoordeeld?	Wat kan de leerling en wat kan hij nog niet?	Hoe vordert de leerling?	Kan de leerling het?		
Wat wordt er beoordeeld?	Praktijkopdracht	Culturele activiteit	Onderzoek	Presentatie	Portfolio / kunstdossier
	Kennis	Vaardigheden / technieken	Houding	Elementen van een ander vak	
Wanneer wordt er beoordeeld?	Voorafgaand aan de opdracht (als nulmeting)	Tussentijds	Na afloop van de opdracht		
Wie beoordeelt?	De leerling zelf	Medeleerling(en)	Docent(en)	Coach(es) / Begeleider(s)	
	Een extern deskundige				
Wie worden beoordeeld?	De leerling	Tweetallen	Een groep	Een klas	
Hoe wordt er beoordeeld?	Cijfer(s)	Ontwikkellijnen / Leerlijnen	Mondelinge toelichting	Schriftelijke toelichting	Afvinken van de opdracht
	O / V / T / G	Bewijs van deelname	Checklist		
Wat wordt ermee gedaan?	Portfolio	Voortgangsgesprek	Reflectiegesprek	Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP)	Rapport

	competenties EDO	didactiek/ aanpak	eigenaar/ reflectie evaluatie
Waarover gaat het?			
Doen we dit al?			
En nu?			

vrpl.

Synthese

Logica aan volgorde en samenhang in **didactiek** respecteren zorgt voor een geïntegreerd werken aan competenties

- Je kan de complexiteit van een probleem moeilijk begrijpen indien niet gekoppeld aan de **eigen leefwereld**.
- Je kan niet omgaan met complexiteit als je niet oefent om om te gaan met **diverse waarden**.
- Je kan maar actiegericht met complexiteit omgaan als je diverse oplossingen **bedenkt, uittest, reflecteert...**
- Door **systeemdenken te koppelen aan diverse waarden** en te onderzoeken hoe die zich verhouden tot de eigen waarden, word je meer **zelfbewust van eigen bijdrage aan systemen**. Door met deze spanningen om te gaan, leer je **actiegericht handelen en co-creatief** aan de slag te gaan.
- Concrete **acties bedenken en uittesten**, is pas zinvol wanneer gekoppeld aan **inzicht in systemen gekoppeld aan de eigen leefwereld**.

vrpl.

- Evaluatie wereldburgerschapseducatie is een belangrijk onderdeel van het leren

inzicht krijgen in het eigen leerproces:

- Inzicht krijgen in de taal van het evalueren (FU)
 - Inzicht krijgen in hoe je werkt aan competententies(FB)
 - Stappen formuleren om verder te groeien in competenties(FF)
- Evaluatie tijdens het proces (logboek, gesprekken, reflectie, bijsturing)
 - Evaluatie op het einde van het proces

Wanneer je dergelijke leerprocessen doorloopt, is **presenteren** een ideale aanpak om terug (en vooruit) te kijken op het **proces, product en de samenwerkingen**. Je krijgt inzicht in de **samenhang van het leren**.

	competenties EDO	didactiek/ aanpak	eigenaar/ reflectie evaluatie
Waarover gaat het?			
Doen we dit al?			
En nu?			

vrpl.

Eef Thoen

Eef.thoen@arteveldehs.be

Eef Thoen – VRIJPLAATS Arteveldehogeschool

Belgisch ontwikkelingsagentschap

enabel.be

Pauze

Samen WBE

Lerend Netwerk voor
Wereldburgerschapseducatie
in de lerarenopleidingen

06 NOV.'24
11 FEBR.'25
24 APR.'25

Enabel

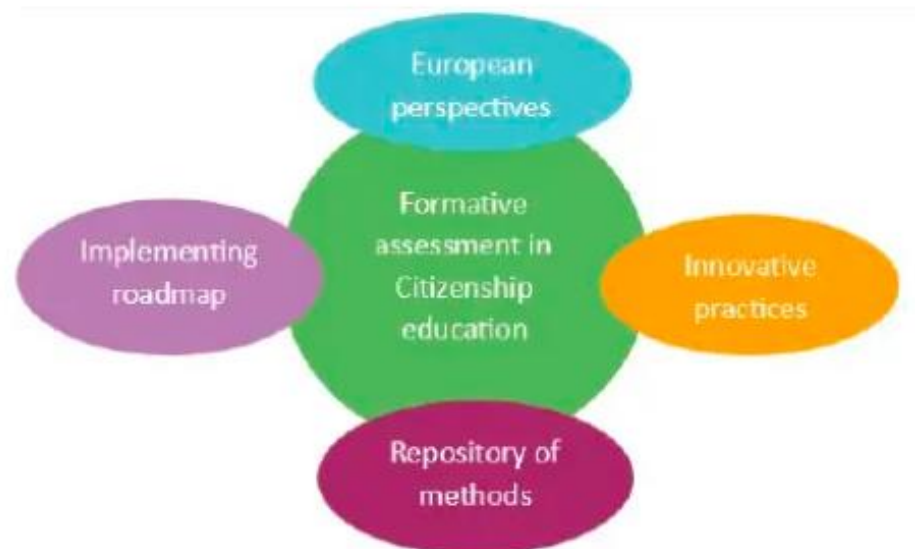
Deep dive

Belgisch ontwikkelingsagentschap

enabel.be

ALiCE project

- ALiCE staat voor **Assessment for Learning in Citizenship Education**.
- Centraal staat het **formatief evalueren van burgerschapscompetenties**.
- 8 Europese partners

Projectresultaten ALiCE

- Online leerplatform
 - Reading corner met e-book
 - Selfscan formative assessment
 - MOOC
 - Inventory good practices:
 - Citizenship education
 - Formative assessment
- Transnational training sessions
 - Kromericz
 - Palermo

Voorbeelden evaluatiepraktijken WBE

Ama Amitai en Niels Van Hoof

Co-funded by
the European Union

Stedelijk
Onderwijs

KdG
Karel de Grote
Hogeschool

Uitdagingen evaluaties

Problemen evaluaties (Jessop, 2023)

- Gebrek aan studentenperspectief: “Assessment is done to us not with them”
- Betekenis van deze evaluatie: hoe maakt dit een verschil in de samenleving?
- Inzetten op ‘evaluatie geletterdheid’ van studenten
 - “*Mock marking*” bij peerevaluaties
 - Persoon die feedback geeft leert vaak meer dan de persoon die het ontvangt

Mogelijke oplossingen

1. Autenticiteit: Discussion board blogs in Bristol University 'Politics of Rebellion': studenten schrijven 300word blogs per thema met creatieve, persoonlijke reflecties zoals een gedicht of kortverhaal. Daarna selecteer je wat je wilt delen met klasgenoten
2. Samenwerkend leren en evalueren met je klasgenoten : Two stage exams (Brett Giley University of Manitoba)
 - A. Indiviudeel examen afleggen
 - B. Studenten maken examen opnieuw in groepjes → onthouden leerstof beter en engageren meer met de leerstof
3. Transparantie: Live marking → gesprekken met studenten waar ze een kans krijgen op verduidelijking en reflectie en ze 'live' feedback en punten krijgen

Voorbeeld 1 SO: Katrijn

Context: PAV in 7de jaar in Antwerpen

Een klasoverschrijdend jaarproject waarbij ze het thema zelf kiezen en op zoek gaan naar kleine oplossingen.

1. Projectvoorstel en groepjes vormen
2. Teambuilding & hoe ben ik in groep (Belbin rollen) en plan aanpak
3. Tussentijdse coachingsgesprekken
4. Presentatie project voor een publiek dat bestaat uit ouders, organisaties waarmee ze samenwerkten, mensen uit de door hen gekozen doelgroep, ... Er wordt een publieksprijs uitgereikt
5. Mondeling examen
 - Verschillende fases Tucman: *“Lange stormingsfase maar daar zit de leerwinst”*
 - Eerst geven ze zichzelf en elkaar gewoon een cijfer, daarna cijfer en tip én compliment en op het einde enkel woordelijke feedback

Voorbeeld 1 SO: Katrijn

- “Zaken zijn niet steeds makkelijk meetbaar, je moet veel en bewust observeren als leerkracht”
- “Niet steeds alle leraren op school doen dit en verduidelijken vb. ‘respectvol zijn’ in de opdracht. Je moet dat expliciet staven om discussies te vermijden en willekeur van de leerkracht te vermijden”

Afsluitend FEERRAPPORT SOCIAAL PROJECT 2022-2023

**Stedelijk
Onderwijs**

Naam Sociaal Project	Naam groepslid
RJP	Joudi
1. Goed voorbereid zijn (zowel voor vergaderingen als voor de dingen die jullie organiseerden)	Joudi je was aanwezig op de vergaderingen en als je er niet kon zijn dan zei je dit tegen de teamgenoten./ Hij was altijd goed voorbereid en hij wist wat hij wou doen voor de vergaderingen en zijn opdrachten, je voelt dat hij gemotiveerd om iets te doen./
2. Initiatief nemen (niet wachten tot anderen de opdracht geven, uit jezelf starten met opdrachten, geen aansporingen nodig hebben van de leerkracht of de groepsleden)	Joudi nam de volgende maanden initiatief je maakte de website voor de groep en had genoeg motivatie./ Hij neemt initiatief om zijn taken af te werken en maar niet altijd om taken te geven aan de andere groepsleden./
3. Inbreng vernieuwende ideeën (originele ideeën voor het project aanbrengen)	Tijdens de vergaderingen werd veel gelachen met jou je bent iemand dat met vol ideeën zit super fijn om zo iemand als teamgenoot te hebben./ Hij had ideeën die we konden gebruiken zoals een website maken en op die manier vervangen door de sociaal media, dus hij was wel goed bezig met ideeën vernieuwen./
4. Eigen mening durven zeggen op een correcte, beleefde en niet aanvallende manier)	Als je een mening had over onze ideeën zei je dit ook direct en jouw eerlijkheid was altijd goed bedoeld./ Hij durfde zijn eigen mening duidelijk te zeggen tegen de groepsleden en de externen./
5. Structureren (planmatig en geordend tewerk gaan)	Joudi je planning was goed, de website kreeg je tijdig af en ging ermee super aan het werk./ Hij volgt het meeste van zijn plannen./
6. Kritisch zijn (zelf nadenken, niet de gemakkelijkste weg kiezen en het eigen handelen in vraag stellen)	Joudi dacht altijd goed na tijdens de vergaderingen en probeerde een inzicht te krijgen van wat we in onze groep als einddoel wouden bereiken./ Hij denkt mee na over ideeën voor vernieuwing zodat we de correcte keuze kunnen maken./
7. Constructief meebouwen aan	Joudi je zag het werk dat nog moest gebeuren en ging er

(teamleden tijdig vervuigen, vervinging zoeken, de juiste mensen contacteren bij afwezigheid)	van je afwezigheden werd altijd op voorhand besproken./ Nee, die was het bij hem niet altijd zo ik moest altijd achter hem zitten, dan is er een vergadering en ik moet bellen alles hij is afwezig was./
9. Stiptheid (op tijd op afgesproken plaats, voor een afgesproken taak, aanwezig op de vergaderingen)	Je was aanwezig tijdens de interviews, infosessie en vergaderingen, ik was nooit teleurgesteld./ Hier was soms goed en soms niet want was moeilijk om hier over te spreken of over te leggen, bij aanwezigheid was het ook zo op de zelfde manier, (maar de reden was dat hij op stage was)
10. Betrokkenheid (mee gezorgd voor een goede afloop van het project en presentatie, er mee voor zorgen dat de opdracht afgerond geraakt en goed is)	Jouw website zorgde voor een goed einde en met jouw hulp hebben we dit samen kunnen oplossen. Bedankt bij deze voor dit fantastische idee./ Hier was het super en als is tijdig gemaakt./
11. Empathie (rekening houden met de gevoelens/situaties van de anderen, je hebt geluisterd naar de inbreng van anderen, je hebt anderen laten uitspreken)	Joudi je hield rekening met de situatie van de anderen uit de groep en je liet iedereen zijn woordje vertellen uit beleefdheid./ Hier was het heel goed, want iedereen wordt gerespecteerd. Er wordt rekening gehouden dat iedereen een goed gevoel heeft binnen de groep.
12. Bevorderen van de groepsgeest (ervoor zorgen dat iedereen graag meewerkt aan het project, ik heb respectvol gereageerd op de inbreng van de groepsleden, ik heb gepaste taal gebruikt.)	Joudi motiveerde de rest van de teamgenoten en zei altijd dat we nog even moesten volhouden en dit voorbij zou gaan. Je mag zo blijven dit gaf mij een goede moed./ Dit was super, maar de communicatie was het moeilijkste, door de stades. Maar iedereen wordt door jou behandeld met respect./
Geef elk lid een gepast compliment voor wat hij/zij bijzonder deed binnen dit sociaal project.	Je bent echt een leuke jongen, een vriend als jij zou ik graag willen hebben je bent echt grappig. De motivatie die je geeft aan teamgenoten deed echt goed in het sociaal project./ Je werkt super goed mee en je laat je zien in de groep wat jij kan doen, en je respecteert de andere groepsleden en je helpt hun als ze hulp nodig hadden./
Welke talenten van xxx heb jij ontdekt tijdens dit sociaal project?	Je bent een doorzetter en houdt vol tot het einde./ Behulpzaam, spreekvastig voor publiek, samenwerkend
Welk nuttig advies geef jij mee aan xxx om zijn/haar teamvaardigheden te verbeteren?	Blijf hoe je bent, verander zeker niet, wacht niet tot einde want de klok tikt om te beginnen. Je was een aangename teamgenoot./ Neem de leiding over de andere groepsleden want je kan het heel goed doen, en durf wat tips te geven aan de andere groepsleden.

Voorbeeld 2 SO: Sahar

Context: 3de graad school in Oslo

Leerlingen moeten een online alter ego maken en posten rond thema duurzaamheid

1. Een ontkenner van klimaatverandering (Het is gewoon de natuur die zijn gang gaat)
2. Een klimaatveranderingsactivist (Greta Thunberg voor president!)
3. Een persoon die niet ontkent dat klimaatverandering een reëel probleem is, maar geen veraanbrengt in zijn persoonlijke leven (we moeten leven, nietwaar?)
4. Een persoon die erkent dat we iets moeten doen, en onlangs is begonnen met het aanbrengen kleine veranderingen in zijn dagelijks leven (recyclen, de bus nemen in plaats van de auto, e

Zet leerlingen in om in te zetten op acties vb. vegan koken en posten en na te denken over communicatiestrategieën

Leraar faciliteert online, rol 'poppenspeler als leraar'

Focus evaluatie

1. Taal tijdens de Instagram posts en 'live' chat taalgebruik Teams
2. Argumentatie onderbouwen met bronnen in je rol

Voorbeeld 3 SO: Karlijn en Ingrid

Context: een Albeda secundaire kappersschool in Rotterdam, leerlingen 2de of 3de graad secundair onderwijs

Cursus Burgerschap, ICT, Nederlands

Focus op leesvaardigheid: 45 minuten van onze les gebruikt om ze te laten lezen. Leerlingen maken audio recensies van de boeken en beluisteren elkaars recensie podcasts. De koppeling wordt telkens gemaakt over burgerschapsthema's vb. *Schrijf bijvoorbeeld een essay over je eigen cultuur, bereid een presentatie voor over drugs en alcohol of bereid een groepsdiscussie voor over democratie.*

Voorbeeld HO 1: KdG COIL BAP

- COIL BAP is een project dat studenten en medewerkers van de Bachelor Primary Education van KdGs en van de afdeling Primary Education van Phnom Penh Teacher Education College, Cambodja, samenbrengt. Tijdens het COIL project doen de studenten gezamenlijk praktijkgericht onderzoek naar de effectiviteit van lesgeven.
- Er zijn veel coachingsmomenten voor de studenten om formatieve feedback te geven.

Voorbeeld HO 1: KdG COIL BAP

- Summatieve beoordeling van het proces en de methodiek

PROCES

COIL-proces (doel 6 – doel 7)

	+	+/-	-
• Je geeft een heldere inkijk in de manier waarop jullie als duo het COIL-proces doormaakten (logboek – presentatie – feedbackmomenten).			
• Je toont inzet en betrokkenheid tijdens het COIL-proces, ook al loop je tegen verschillen of hindernissen aan.			
• Je bent aanwezig tijdens de sessies – in het bijzonder tijdens de uitwisselingsmomenten met de Cambodjaanse studenten - en op de feedbackmomenten volgens afspraak.			
• Je toont interesse in je COIL-partner, de begeleider van je COIL-partner en andere deelnemers.			
• Je communiceert gepast en effectief en houdt daarbij rekening met de culturele eigenheid van je gesprekspartner.			
• Je respecteert de (tussentijdse) deadlines.			
• Je houdt rekening met de ontvangen feedback. Je verwerkt deze op een kritische wijze in je onderzoeksrapport.			

Reflectie COIL-methodiek (doel 7 – doel 8)

	+	+/-	-
• In je reflectie toon je inzicht in je manier van communiceren in een internationale context.			
• Je erkent een levenslang leerproces in verband met het omgaan met diversiteit.			
• Je kan je persoonlijke kwaliteiten en uitdagingen in interculturele context benoemen.			
• In je reflectieverslag geef je de sterktes en zwaktes van de COIL-methodiek weer o.b.v. geraadpleegde literatuur.			

Voorbeeld HO 2:UCLL Projectonderwijs en Interculturaliteit

- Zij hebben twee opdrachten voor deze cursus:
 1. Studentengroepen van 4-5 studenten kiezen een SDG, ze kiezen een onderzoeksvraag en schrijven hier samen een paper over. Ze geven ook een workshop voor alle studenten over deze SDG, wat een gesprek met de andere leerlingen vereist, bv. een debat, rollenspel, een educatief spel, ...
 2. Studentenparen verbinden zich ertoe om gedurende vier dagen (minimaal 10 uur - maximaal 16 uur) gemeenschapsdienstonderwijs te doen. Ze kiezen een organisatie (bijvoorbeeld vaak onderwijsorganisaties en -projecten). Dit is een voorbereiding op wanneer ze daarna een 'diversiteitsstage' doen.

De studenten moeten de rubrics 3 maal gebruiken om na te denken over hun groei gedurende het jaar en de cursus. Uiteindelijk moeten ze een reflectiedocument inleveren over de bevoegdheden van de rubric. Vroeger was het een gesprek met de professoren, maar aangezien er 200 studenten zijn, was dit niet haalbaar. Het is essentieel om voortdurend te benadrukken hoe belangrijk het is om op jezelf te reflecteren: waar sta je nu en waar wil je naartoe? Aan het einde van de cursus wordt de reflectie voor de cursus.

Voorbeeld HO 2:UCLL Projectonderwijs en Interculturaliteit

	Bewustzijn	Verklaren	Groeien	Handelen
Persoon				
Cultureel zelfbewustzijn				
	Ik ben mij bewust van mijn eigen cultuur, referentiekader en wereldbeeld.	Ik heb inzicht in mijn eigen (gelaagde) identiteit, inclusief de herkomst van de eigen culturele meningen, veronderstellingen, voorkeuren, interesses en verwachtingen.	Ik wil me cultureel verruimen en verdiepen: ik ben nieuwsgierig en sta open voor nieuwe kennis en inzichten over cultuur en samenleving.	Ik wil actief creëren en onbekende uitdagingen opzoeken om constructief om proberen te gaan met mogelijk negatieve ervaringen.
Anderen				
Multiperspectiviteit				
	Ik ben empathisch en mentaal flexibel: ik ben me bewust van het feit dat mijn perspectief slechts een van vele gelijkwaardige perspectieven is.	Ik kan de verschillende perspectieven, standpunten, gedragingen en cultuuruitingen benoemen en verklaren vanuit de waarden en principes die erachter zitten.	Ik heb de intentie om andere perspectieven te leren kennen op open en kritische wijze.	Ik leer zoek actief nieuwe ontmoetingen op, treedt open in dialoog en leer zo respectvol andere perspectieven kennen.

Voorbeeld HO 2:UCLL Projectonderwijs en Interculturaliteit

Samenleving Wereldburgerschap				
Hoofd	Ik ben me bewust van de invloed van internationale gebeurtenissen en handelingen op de lokale situaties en van het effect van mijn handelingen op internationale problemen.	Ik geef inhoudelijk betekenis en invulling aan maatschappelijke begrippen, instellingen, partijen en processen.	Ik herken en benoem de wederzijdse verbanden tussen tendensen op internationaal en lokaal vlak.	Ik plaats gebeurtenissen en handelingen in hun geografische en historische context.
Hart	Ik voel me betrokken op gebeurtenissen veraf en op de meervoudige gemeenschappen waarin ik mij bevind.	Ik onderzoek waardenkaders en schat hun invloed op gebeurtenissen in.	Ik kan me inleven in de noden, perspectieven en handelingen van anderen. Ik heb begrip en gevoeligheid voor verschillen en overeenkomsten.	Ik toon een respectvolle, zorgvolle houding ten opzichte van anderen en de wereld.
Hand	Ik sta open voor samenwerking met personen en organisaties in projecten die een maatschappelijk en ecologisch engagement opnemen.	Ik kan mijn eigen standpunt op een onderbouwde, informatie-gebaseerde en onderzoekende manier beargumenteren.	Ik ga met anderen in dialoog over maatschappelijke en ecologische vraagstukken op een heldere en open manier.	Ik engageer mij om een ondernemende, creatieve en constructieve bijdrage te leveren aan het oplossen van een maatschappelijk vraagstuk.

ALICE

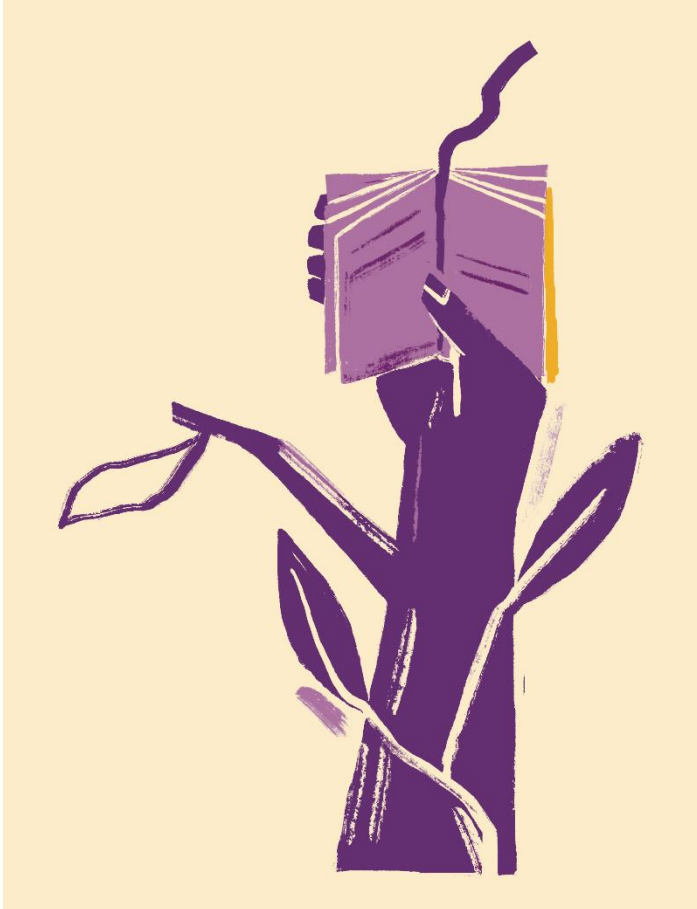

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

De volgende stappen

- Evaluatie
- Output wordt gedeeld
- Volgende bijeenkomst
 - **Donderdag 24 april:**
Over transdisciplinair
en transversaal aan
WBE werken